

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Poggii Florentini Oratoris || Clarissimi, Ac Sedis Apo.||
Secretarii Opervm ||**

Poggio Bracciolini, Gian Francesco

Argentinae, 1513

VD16 ZV 12623

Vter praestantior: Scipio Aphricanus/ an Iulius Caesar

urn:nbn:de:hbz:466:1-14341

LIBER EPISTOLARVM POGGII

Poggiius florentinus viro clarissimo Francisco barbare S.D.P.

Licet sciam pmultas esse occupationes tuas tum publicas/tum priuatas quibus te plurimū tempis imptiri cōuenit: audeo tamē pro nostra amicitia te interpellare paululū/atq; auocare a rebus serijs ad ineptias quasdā ridiculas nescio Guarini viri doctissimi/an mea culpa cōtractas. Si tamē hac in re solitam tuam militiam detiam p̄stabis: intelliges potius culpandū esse Guarinū/qui ultra munus delium p̄sit/neq; sibi necessariū/neq; cōgruens amicitie nostre. Ego dudus exercitio quodam scribendi ductus/edidi eplam quandā de Scipionis Cēsarisq; p̄stantia: in qua neq; Guarini/neq; cuiusq; alterius e nostris mentionē feci: usus scribendi libertate de mortuis praesertim/qui neq; rescribere possunt/neq; proscibere: tui sententia que opinioni meę verisimilima videbat: in quē certens liberū iudiciū prout curę libitū esset sentiendi. At vero Guarinus tanq; coheres Octauiani/ad quem necesse fario defensio Cēsaris spectaret: tanq; in ea re sua estimatio versaret: indignum id facinus exclamans/insurgit aduersum me: scribens supbe nimis & arroganter magis q̄ vires sue eloquentie patiant/aut pristina sua humanitas requirat. Itaq; suscipit sibi laborem inanem meū decertandi pro Cēsaris causa: parū cōsultens nisi antiquę nostre benivolentie. Nulla em̄ in re/nullo in loco/nullo in verbo vel pusillimā a me offensus profiliuit ad primū ut aiunt tube sonitū/ad me oppugnantū veluti militem partū Pompejanarū. Quid em̄ urgebat Guarinū in Poggii insultare/ si prætuli Cēsari Scipionem? Quid ad eum pertinuit/ que sue patres fuerunt: mihi detrudere mecum litigare: totiens me veluti ignauū quendam increpare? Si quid nobis ad eloquentie studiū atq; exercitationē cōcessum est: vel laudādo aliquem/vel vitupando remotum ab etate nostra non sui generis/non nois/non nationis/ingenioli meū volui axercere. Si Cēsarem colisti memoriā illius charam habere: si nomen diligitis: si gesta extollit: debuit remota psonarum cōtumelia eius suscipe de fensionem me etiam laudante: ibiq; quantum dicendo vel scribendo possēt ostendere. Nam qd' mihi sumpsi ad scribendū exercitiū: id alijs quoq; equo cōcessum iure cognosco. Sy posteaq; eo modo meū agere libuit: ego quoq; ne desim/ mihi sumpsi onus licet satis molestum/necessariū tamē tum meī defendendi/ tum Guarini fortitudinē (ne dicam ut de me scribit audaciam) paululū cōprimendi. Et em̄ cū me audacem accusatorem magis q̄ fortem dicat: experiendū fuit/an hic provocator armis vulcanijs ab Ioue ut ferūt dimissis/in aciem descenderit. Lege igit' cum ociū suppetit primo eplam a me cōscriptam: tum Guarini rēphensionem: dein de defensionē tuam meam. hoc maxime pacto vel me/vel Guarinū/vel utrūq; aut temeritatis/aut ignorantie accusabis. Vale. mei ut soles memor.

Poggiius florent. Scipioni Ferrarienti viro clarissimo S.D.P.

Rem sane arduam & imparem meis viribus postulas tibi a me scribi stantillū me Scipio: uter, s; vir p̄stantior atq; elegantior fuerit & pluris estimandus: superior ne Aphricanus: an C. Iulius Cēsar. Multa em̄ a veteribus rerum scriptoribus de utroq; tradita sunt summa gloria & laude digna: ut difficilimū sit inter tales Principes & tantos sententiā ferre. Quis de altero factum iam p̄iudiciū esse per Plutarchum videat: qui Cēsarem graecorū omniū excellentissimo magno Alexandro cōpararit. Sed credo illum res militie gestas & belli gloriam secutum esse: non virtutes. Nam vitia in Alexandro pmulta fuisse cognouimus. Licitius autē noster quid de Cēsare sentiat/minime compertū est nobis. cum ignorantia hoim a boletentibus os illorū tempore libros. Scipionē vero longe clarissimū ducem: & non solum sue etatis/sed et illis qui unq; fuerūt Regum atq; Imperatorū parem fuisse affirmat. Qua sententia nec magnū Alexandrū/nec Cēsarem quidem iudicare videt' Scipioni esse praeferendū. Lucianus graecus auctor Hānibalem/Scipionem/ & Cēsarem apud ineros in certamen glorie rerum gestarum disputantes ludens introduxit:

Vter p̄stantior: Scipio/ aut Cēsar. Plutarchus

Licitus

Lucianus

ut videatur pares quodammodo eos fuisse velle sentire. Caesarem rebus bello ge-
 stis magnam gloriam adeptum / constat fuisse ciuem perniciosissimū patrię: quā
 ceteris gentibus impantem in seruitutem redegit. Et quoniā ab ea vires traditas
 ad ipsius pnicem cōuertit: non solum non laudandū / sed tanq̄ patrię proditorem
 deestlandū virum plures arbitrant. Scipio quoniā belli laudem cum vitę integritate
 conuinxit: atq; omnia sua consilia ad reip. salutē cōtulit: eiq; tempe difficilimo /
 atq; extremo pene casu subuenit: quo laudandū eum & extollendū prę ceteris ef-
 ferendū. Ita q̄q; multitudine ac varietate bellorū apud pplm excedere videat
 gloria Caesaris: tamē si virtute & recte factis laudem & gl̄iam hoīm metiamur /
 necesse est gl̄are Caesari Scipionem. Illum em ceteris prestare sapientes volunt;
 non qui vitijs & sceleribus / sed qui veritate & honestate alios antecesserit. Nam
 vitia aut flagitia non possunt reddere hoīem pclarum: presertim cum nulla his sit
 laus & gl̄ia cōiuncta: quę est honestefactorū existimatio. Verū ut qd̄ a me petis
 factus possit p̄cipi: vita utriusq; mores / res domi & foris gestę paucis recensendę
 sunt: atq; inuicē cōpandētū facilimū erit discernere legēbus uter alteri sit p̄feren-
 dus. Hoc ut rectius explicet / ab utriusq; a dōlescētia ordiamur. Caesaris prior aetas
 cōprimū in castris v̄latus est / nō caruit ifamia: cū spōda lecti Nicomedis Bitynię
 regis & regis q̄nc; appellaret. qd̄ adeo pro vero habitu est: ut etiā sui milites post
 cuiem victoriam ante triūphantis curram canerent: Gallias Cesar subegit: Nico-
 medes Caesarem. Adolescentia om̄is nihil habuit insigne quod magnopere sit aut
 referendū / aut laudandū: praeter naturam inquietā / & animū deditum factionib; &
 bellis intestinis: quę a deo ab ip̄is primoribus annis prę se tulit: ut Syllam dixit
 se ferat: cauendū esse puerū male p̄cinctum. Post annū vero. xxxij. cum ex Ispa-
 nia quo questor accesserat / ante tempus decellisset: Latinas colonias agitates de
 ciuitate petenda / concitauit ad nouas res in urbe moliedas. Edilis deinde factus /
 cum pauci atq; ocio insensus esset: sibiq; etiā malis artibus potentia quereret: cons-
 pirante tradit cum M. Crasso / & nonnullis alijs de trucidando senatu / & re pu. sub-
 uertenda. Cum Pythone item a dōlescēte fertur contra rem pu. cōiurasse. Ad cōcōs
 standū vero sibi plebis fauorem / restituit trophea. C. Marij de Iugurtha / deq; Cim-
 bris atq; Theutonibus olim a Sylla disiecta. C. Rabirio quo a diutore Saturninus res
 nouas molens opp̄ssus fuerat / qui diem diceret subornauit. Largitionibus profu-
 sis ac sup̄uacuis i pensis ad beniuolētia infimorū & populi captandā adeo ere alle-
 no sunt opp̄ssus: ut Pontificatū petiturus / anteq; in campū ad comitia descendē-
 ret / dixisse feratur matri osculanti: se domum nisi pontificem non reuersurū. Prae-
 turam assecutus inter catiline cōiuratōnis conscios fuisse tradit. Solus certe omniū
 in cōiuratione dephensos conseruandos censuit in senatu. Quo tempe quidam
 ei e senatu egredienti milites exertis gladijs mortem minitati sunt. Consul postea
 atate legitima / q̄ erat annorū triū & quadraginta factus: pro libidie animi / proq;
 solius nutu in morem tyranni consulatū gessit. M. Bibulum collegam suis iniquita-
 tibus a duerstantē / domi se inclusum tenere cōpuit. M. Catonē sanctissimū virum
 in carcerem duci iussit / acis suis & sceleribus repugnantē: quo nullū maius pessū
 mi eius animi testimoniu potuit asferre. Qd̄ vero hoīs rapacissimi ac furacissimi
 in dicitū fuit. tria milia pondo auri / quę erat in capitolio surripiens / tantundē repo-
 suit eris deaurati. Sortitus est puincia Gallias in quinqueuētiū qd̄ & in aliud qn-
 querium progatū fuit. utriq; p̄ter leges / p̄ter consuetudinē / p̄ter maiorū instituta.
 Octo legiones decreuit: duę ab Cn. Pompeio cōcesse. Igitur decē legionū exercitū /
 magnis praeter ea auxilijs ulteriorem Gallia ingressus: primo fudit Aronistū Ger-
 manorū ducē: nouas sibi quęrentē sedes. Deinde cum Gallia om̄i varie cōfixitū
 priuatis consiljs / tum cōmuni cōsensu bellū renouante sepius acie decertauit: plu-
 rima cōfecit bella: innumerabiles hostiū copias fudit: plures urbes / multa oppida.

vita cesaris

Edilis factus

Praetor

Consul

Furti notat

Gallos &

Germanos

deuicit.

Male poss

M. Crasso

et aliorum

et aliorum

cepit. Gallos pstravit sepius dissidentes: uniuersam Galliam que claudii montibus
pyreneis/ oceano Rhenoque flumine & alpibus in partem ditionemque Romanam
redegit. Germanos lacessiuit potestatem super Rhenum constructo. Britanos aggressus
pugna superans po. ro. subdidit. quos ob res magna gloria & honore dignus videtur. Se
quuntur bella ciuilia Pharsalicum/ Africam/ Hispaniense non digna laude/ sed summa
hoim ac gentium exterminatione. His enim partem suam comites oim parente oppugnata
uit/ oppellit/ pdidit tanquam nepharius parricida. quosque Hispaniense non sua virtus/ sed
fortuna victoriam largita est. Cum enim ferme victus & pflugatus Caesar de inferenda
sibi morte cogitaret/ subito victores in fugam conuersi sunt/ beneficio & ope fortunae.
Pharsalicum vero bellum quod leue fuerit Cicero ipse testatur: qui plurimis in his Pompei
pelu veluti ignauum Imperatorem atque imperatum ducem increpans/ illum cum tyronibus
& milite Colenticio aduersus veteranos & robustissimum exercitum signa contulisse
reprehendit. Nam Alexandrie non honore/ sed dedecus peremerit: dum Cleopatra
amore ardens/ incautus ferme in hostium puenit manus. quod periculum nando effugi
ens/ victor postmodum cum Cleopatra per Nilum Aethiopia usque infans amore
penetrasset: nisi milites sequi se recusassent, Pharnacis vero in Asia nullo labore
bellum/ sola opinione confecit: una acie & leui pho hostibus superatis. Quod & ipse in
titulo triumphi significauit/ dicens. Veni: vidi: vici. ut quodammodo ciuis facillimum
bellum confecerit quod scripserit se viciisse. Post ciuilem victoriam suscepit perpetua
ram: ut solutus legibus pro arbitrio suo rem publicam administraret: adeo constantem in
retinenda fuit/ ut Syllam diceret nefas esse frater qui dicitur deponere. Ipse litterarum
or fuit: qui & rem publicam sustulit/ & populum Romanum redegit in seruitutem. Omnia has
stam illam & cruentam bonorum venditionem: ciuium proscriptionem etiam ipsi victoribus
defendas: in quibus sit versari velim/ Caesaris iniquitas ostendit. Mores eius multis
sarie interpretantur. Quidam enim commendant alij secus tradunt. Nam prona ad principatum
natura vitam multis flagitijs iniquauit. Ambitio & diuandandi cupiditas nil ex legibus
nil ex utilitate publica agere permisit. Facinorosos/ audaces/ raptos/ egestate per
ditos/ turpi iudicio damnatos in sua familiaritate recipiens subleuabat: alebatque
veluti suarum cupiditatum ministros. Libidine fuisse immoderata Suetonius tradit: his
pra eius & adulteria referens multa. Rapacem etiam constat fuisse & alienis appeten
tem: cum nonnullas ciuitates & oppida diripienda tradiderit militibus magis ob praedam
quam ob culpam. Liberalitatem quidam laudando effert. Sed que est liberalitas: aheni
viam eripere/ extorquere/ furari ut alijs largiaris? Rapina haec non liberalitas est appropria
landa. Id vero est in quo multi Caesarem extollunt: asserentes extitisse illum clementem
singularis. Verum videntur per se nimium hoc noie abuti. Nulla est enim demerita: non
cidare eos qui patrie libertatem tuentes/ tyrannidem recusabant. Laudat nosher Cice
ro Caesarem restitutum Marco marcello: multumque vobis commendat suam clementiam in ciui
bus conseruandis. Laudat item cum Q. ligarium/ regemque Deiotarum defendit: atque eas
laudes non protulit veritas/ sed temporum necessitas extorsit. Non enim vis excellens &
amator patrie quod Caesar audire mereret prospexit/ sed quid salus ciuium postularat.
Quis que laus est: non irregularis ciues/ cum patrie sanguine exorbuerit? Neque tamen
ipsi sicarij & latrones hoc faciunt: ut cuius spolia abstulerint vitam & sanguinem conuulsi
scant. At ipse Cicero cum dicendi quod vellet ex anno libertas data est/ quod de eo senserit
sepius expulsi: & est tyrannum eum appellauerit: & crudelitatis illum in qua de ad
Cornelium nepotem epistola increpans/ peditis pflugitque consilij Caesaris usum fuisse affir
met. Nihil ergo repimus in Caesaris vita quod digne laudari mereat: propter res bello
gestas: quos non possumus negare non fuisse magnificas/ sed patrie & ciuibus periculosas
sed obscurant paulo necesse est ea ipsa quae usus est in rem publicam perfidia & crudelitate. Sed
de Caesare haec tenus. Scipionis vitam quod nunc latine extet nulli veterum scripserit
eo viri ad omnia excellentissimi gesta singula ignorant. Maiora quidam sparsa reperunt.

Bella ciuilia.

Cicero.

Dictator.

Mores Caesaris.

Cicero.

apud varios auctores: quæ prout facultas tulit in hanc ep̄lam conieci. Adolescens
 tua eius non ignobilis fuit aut obscura / sed illustris & p̄clara: quæ edidit egregia fa
 cinora oim sermone celebranda. Morū q̄dem grauitatē ab ineunte ætate / cōtinen
 tiam / integritatem vite / diuinam quandā indolem / & q̄si p̄maturam senectutē in
 eo fuisse oim tradunt. T. q̄dem Litiū usq; ad deuictā Carthaginē / quo ad fecim
 dum bellū puniciū attinet / Scipionis gesta cōplectit. Ait non tm̄ veris v̄tatibus ad
 mirabilē sed arte quoq; ab iuuenta in ostentatōem earum cōpositū: pleraq; apud
 multitudinē aut p̄ nocturnas v̄sa species: aut veluti diuinitus mēte monita agen
 tem. Qui mos p̄ oēm vitam seruatus / vulgatę opinionī fidem fecit: stirpis etiā diu
 ne virum esse. Prima laus a dolescētē tradit: q̄ vix dum pubertatē ingressus / p̄sem
 P. Cornelii Scipionē cōsulem aduersus Hānibalem apud Ticinū pugnante / ac
 fauorū / interuentu suo seruauit. in quo singularis pietatis officiū & patrię p̄stitit &
 patri. Id vero a dolescētis factus & q̄ illius ætatis prudentiā & robur: dum post
 acceptam Cāensem cladem reliquię militū ad eum et Appiū Claudiū tribunos
 militū summā imperij detulissent: nūciaretq; iuuenes quosdā auctore. L. Cecilio
 Metello de relinquēda Italia consiliū agitare: Metelli domū petens / cum in cōsiliū
 iuuentū qd̄ erat allatū venisset: stricō gladiū mortē minitans / iurare om̄es coegit
 nūq; se priam deseruros. His durabus tm̄ rebus etiā si reliq; ætatis acta deessent /
 multoq; senū qui viri clarissimi habiti sunt / a dolescentulus gloriā equit: primū pas
 rentem / tum priam ab interitu liberans. Atq; hęc leuiora vident̄ reddere quæ ses
 quunt. Nam cū P. & Cn. Scipionibus in Hispania infestis / deleto exercitū adeo
 res p̄ditę & desperatę essent / re p̄ multis cladibus afflicta / ut nemo illuc cū Impio
 philiā auderet reliq; maiorib; natu cūctantibus ac reculantibus: solus quartū &
 vigesimū annū ætatis agēs / eo se iturū po. ro. ultro spopōdit: magna animi fiducia /
 maiore future v̄tutis indole / maxia patrię charitate. Nō illū priis patriq; interitus /
 nō exercitus cōcisi / non hostiū vires / nō Hispanię rebus ro. a duerse / non belli terror
 a dolescētē deteruerūt quominus ingenti aīo ætate etiā pugnātē / eā prouinci
 am deposceret / in q̄ plus timoris q̄ spei p̄positū esse videbat. Itaq; magno ppli cō
 sensu tanq; factis ipm̄ ad Carthaginē bellū deposcentibus Hispanię sibi decrete
 fuerunt: decem milia peditū / mille equites / p̄ter reliquias veteris exercitus cōcessę.
 Actam parua manu Hispanias aggrellus / Carthaginē nonā unā die pugnando vi
 cepit. Qua in re inter cetera virtutis suę opa / ut mulieres tute essent ab iniuria mi
 litanū sumope curauit. Virginē eximie forme captiuā Principi Celtiberorū despon
 satam corā se adducit / licq; & victor & a dolescēs prohibuit: eamq; viro cū donis res
 situit intactā. Quā cōtinentiā & benignitate sibi Celtiberorū oim beniuolentiā de
 uinxit. Hispanias oēs / q̄s Carthaginēses post priis mortē occupauerāt / gentē barbas
 tam & serā: cęsis q̄ttuor p̄enorū exercitibus / q̄ttuor summis Ducibus fuis ac sus
 ganis / ipis Hispanis qui desierāt subactis in ppli ro. p̄tatem redegit. Ad Siphacem
 rege potētissimū p̄fectus / ad amicitia ro manorū traduxit / cuius violator Siphax
 postea p̄enas dedit. Deuictis Hispanis Romā rediens / cōsul factus est ante ips: cū
 nondū .xxxij. excessisset ætatis annū. Cōsul in Siciliā priō / post in Aphricā transit
 cū exercitū quē nōnulli .x. milia peditū / duo milia & .cc. eqtes / alij peditū .xvi. milia
 equites M. & .cccc. qui v̄o magis. v. & .xxx. milia peditū equitūq; fuisse tradunt.
 Vbi profligatis duobus P̄enorū validis exercitibus / capto rege Siphace / plurib;
 urbibus vi expugnatis: demū ipm̄ Hānibalem excellentissimū Imperatorū oim /
 ipius ro. po. xv. annis victorem / acie supauit. Qd̄ ne leui certamine aut Martē in
 criento factum videat. xij. milia ex romanis in ea pugna cecidisse: atq; Hānibalē
 disisse / post a missam victoriā se nūciq; struxisse aciem melius / Litiū scribit. Hoc
 magno est argumento: non cum exercitū inualido / non cum tyronibus / non cum
 barbaris / non cum ignauro duce Scipioni certamen fuisse: sed cum robusto milite /

Scipiois vi
 ta.
 T. Litiū.

quæsi p̄maturam senectutē

Clades Cāensem

interitus

*Priis & prię
 liberator.*

*24 annū p̄fatus in hęc
 v̄tutis*

*Hispanias su
 perat.*

quæsi p̄maturam senectutē

Siphax

Fit consul.

quæsi p̄maturam senectutē

*Siphacē &
 Hanniba
 lem vincit.*

gularis: Cæsaris nomen flagitia plurima de honestate rapine/surta/intestine dissens
 siones/civilis sanguis/libido imoderata diuandis/stupra/adulteria/studiu lacerade
 patrie/atq; animus ad omne facinus pemptus. Quo fit: ut ad hæc diē nil extet in quo
 Cæsar vel stigū ullū virtutis suæ possit imprimere. Nisi forsā studiosum esse ciuē
 sui pfectus/ alieni appetentē/ furē/ rapacē/ adulterū/ factiōnib; & prurbande rei p
 tentū laudā dandū putamus. Sequit̄ deinceps res amboꝝ domi & foris gesta.
 Cæsar post .xliij. ætatis annū missus est/ & qdem cū .x. legionib; ad Gallos: gentē
 barbarā & ferā/ sed bello insuetā: at is fuit exercitus/ ea auxilia/ is dux belli qui fa
 cile posset victoriā potiri: Romanus cōtra barbarū/ armatus cōtra inermem/ vete
 ranus cōtra pones/ doctus rei militaris aduersus bellicę artis ignaros/ dux excel
 lens aduersus ppos sine ducibus siue Impatoribus bellantes: qui nihil pter imperiū
 animi & vires corpū ad plia afferebat. qd̄ & prima cōtra Arionisū pugna clariss
 me ostendit/ & multis p̄trea in locis. Adiecit Romano Impio Britannia: in q̄ ppl's
 vagus & sine certo duce vivebat/ neq; domesticis/ neq; extnis bellis assuetus. Scip
 pionī adolefcenti provincia Hispania decreta est cū dtrabus legionib; tm̄ ac reliquū
 ispatem exercitus cōsis. Imperiū in annū datū. Sed cōtra Hispanos hoies feroces/
 exercitatos in armis/ numero ac viribus virescetes / cōtra Carthaginensium q̄tuor
 exercitus/ uni duci aduersus Poenōꝝ Impatores: qd̄ nequāq; parū facien
 dum videt̄. Ducum em̄ in bello prudentiā/ consiliū/ virtutem plus valere compitū
 est/ q̄ militū audaciā aut fortitudinē. quippe q sine disciplina/ sine duce seipos confi
 ciunt. His supatis/ & his/ expulsis/ Hispaniā primo Ro. ditiōi restituit. Cæsari data p
 uincia primū est in quinquenniū. Scipioni in annū. Et cum in Hispaniā pfectus est/
 & Consul in Sicilia: de iū in Africā transijt: lic; in aliū annū Imperiū illi fuerit pro
 rogatū. Sed in quinq; annōꝝ fiducia & aīm & facultatē maiore attulit res maxi
 mas aggrediendi/ q̄ unius anni Imperiū: qd̄ an. progari deberet erat incertū. Non
 em̄ magna facinora pro tpe effici possunt/ plerū cum timet̄ successor / qui iam
 gloriā; adeptā possit priperē. Qd̄ & Lucullo accidit Mitridate & Tygrāne regib;
 de iudicis. Et ip; Scipionē ferunt dubitasse/ cum diceret: nisi successores partē iam
 per eum glie timuisset: non ad petendā pacem/ sed ad dedendā ciuitatē cōpulsū
 fuisse Carthaginenses. Cæsar Pompeiū supra uicit. Scipio Hannibalem p̄stāsimū
 oim̄ qui unq; fuerunt Impatorem. Cæsar Iubam regem Numidię deuicit. Scipio
 Siphacem potentiissimū regem acie supatum/ captūq; Romam misit. Cæsar Phar
 nacem regem Asię parua manu/ leui plio/ nullo labore ut ip̄e met testatus est pro
 ligauit. Scipio Antiochū regem Gręcę insultantē belloq; ro. po. lacescentem ma
 gna cura & vitute compellit. Quam ob rem qm̄ virtus sola est que viros claros pre
 stantes/ dignos glia & laude solet efficere/ vitia p̄o detestandos: nec unq; obscurū
 aut dubiū esse debet recte iudicanti utriusq; facta/ atq; ea recte mente expendē/
 vitute & recte factis Scipionē multo supiorem Cæsare extitisse. glia vero militari et
 reb; gestis nulla ex pte inferiore. Nam alterius vitam multis officijs & in rem pu
 blicam p̄claram constat fuisse: alterius pluribus flagitijs obductam. Scipionis libe
 ralitas/ beneficentia/ pudicitia/ castitas: Cæsaris furta/ rapine/ supra & lasciuie osten
 dum. Alter adolefcentulā & ip̄e adolefcentis viro tradidit intactam: alter iam se
 nex Cleopatram alterius cōingem abduxit. Alteri ocium/ pax/ salus patrię: alteri
 discordię/ bella/ & patrię p̄niciēs cordi erāt. Scipioni honores & dignitates ultro of
 ferbant. Cæsar per vim & ambitum auferebat. Scipio oblatantē repulit. Dictatu
 ram: Cæsar extorsit. Alter libertatē sui populi cōseruauit: alter redegit in miseris
 mam seruitutem. Scipio ne libertati patrię officeret sponte in exilium secessit: Cæs
 sar ut libertatem eriperet pstantissimos ciues exulare coegit. Alter ad cōseruandam
 patriam sua consilia direxit: alter ad delendam & prostemendā. Adde q; nos
 in Cæsaris docti omnes viri execrari & odio habere deberent. non em̄ magis pa

Vitia Cæsa
 ris,

Cæsaris (Cing. Vistore)

Preferit Sci
 pio Cæsari.

Cæsar latinæ trie q̄ latine linguæ & bonarum artium extitit parricida. Vna enim cum libertate corrumpit latinæ eloquentia & studia rarum; quæ in ipso flore prius fere q̄ inciperent extincta sunt. Erat in culmine eloquentia; erant cæterarum bonarum artium incrementa: quæ statim prostrata re publica defecerunt. Erant complures viri doctissimi simul eloquentissimi/ quos ciuili clades absumpsit. Vigeabant studia philosophiæ & cæterarum liberalium artium tempe libertatis: quam nisi deleuisset Cæsar creuissent latina ingenia: neq; Græcis ullo doctrinarum genere celsissent. At vero libertate exuncta/ subsecuta sunt imperatorum portenta nepharia: qui & doctos sic ac virtutem oderunt/ & aduersati sunt litterarum studijs & doctrine. Habes a me iocundissime Scipio quod postulasti: nunc & tuum & aliorum iudicium sit liberum ut quisq; sentiat quid velit. Vale. Quarto idus Aprilis Florentie.

DEFENSIVNCULA POGGII FLORENTINI

Contra Guarinum Veronensem. Ad Franciscum Barbarum.

Nup cum exercendi ingenij causa mi Franciscus/ epistolam quandam ad Scipionem Ferrariensem scripsissem: in qua Scipionem superiorem/ & Cæsarem iniucem coparans/ priores partes tribuerat Scipioni: Guarinus noster Veronensis vir doctissimus/ & meus ut ait amicus/ cum epistola in eius manus deuenisset/ sumens causam Cæsaris/ scripsit ad me libellum quempiam pergrandem: in quo non tantum Cæsarem tueri/ quatenus me obiurgare/ in me inuelli velle videt. Nam & in quodam quasi opusculi sui proemio/ quod ei tanquam appendiculū ascibit: me Cæsarem altigenem/ & magis audacem/ fortiter scribit: & pluribus in locis contra ac ius nostræ amicitie requirit in me acriter inuentum/ sæpius me cõpellit verbis mordacibus: multa dicens quæ sapientius atq; honestius tacuisset. Equè nisi Guarini nomē esset ascriptum/ suū opus minime putarem ita em inepte multa probare nitenti: ita leuibus quibus nititur argumentis: ita in Catonem male dicitur insultat/ oblitus facultatis & ingenij sui: ut qui scripta nesciat a Guarino/ a tribula quodam atq; inani litigatore censeat esse cõficta. Nam cum Guarinus vir doctus atq; eloquens existimet: hæc eius oratio nullam neq; doctrinam/ neq; eloquentiam rederet. At vero ipse tanquam nobis phœnicem ex Arabia attulerit/ si actat se: proflit: in quo sibi plaudit tanquam in choro discipulorum suorum cõstitutus: qui si illi assentiant/ si laudant doctrinam/ si ingenium admirant/ si contra non audent/ nequaquam dicet aliis facturos. Video tamen quid vir eruditissimus sit secutus. Prestantissimus atq; omnium laude vir dignus Leonellus estensis Cæsaris partium est fautor: vult ergo Guarinus cui se totum dedit/ etiã hoc nouo opusculo dedicare: ei maxime placere studens/ quæ nouit actorum Cæsaris defensor. Sed debuit si Cæsaris patronus esse voluit/ & eius auctor: illi laudare/ extollere & magnificare/ atq; amplificare res gestas: postremo si libeat gentiliū more ut Deum colere. hoc facere vel eloquenter/ vel quantamuis impudenti potuit: me etiã non contradicente. Quid enim mea refert quibus laudibus Cæsarem Guarinus esset/ aut ornaret. Sed dum mea dicta reprehendit/ dum arguit/ dum insectat/ dum in me impetum facit: non tantum Scipionis aut Cæsaris/ quantum mea causa mihi ad ea necessario respondendum putauit. Cum pro ego existimem non certam partem/ sed communium studiorum inter nos debere esse cõcertationem: ac satis esse ea altere que nostram causam probabilem reddere videant: decreui licet paulum commotus animo/ quo potero tamen modestius defendere causam se susceptam: quam non solum ut defera/ rationes me Guarini non induxerunt/ sed ad tuendam suam ardentius & cõstantius impulerunt. Talis est enim Guarini defensio/ talis argumentatio/ ea testium productio: ut qui velit Cæsarem in hac causa succubere/ hunc solum gaudeat sibi oblatum esse patronum. Si vero in re Guarinus violatam putauit existimationem suam: in se hanc culpam cõferat/ non necessario me laessit. Ego satis satisfacere duxi honori meo/ quibus illius opiniononi. Ad te autem mi Franciscus instituit scribere hanc meam defensionem: ne illi responderet cogere provocatus aliqui ut sit/ par pari referre. Simul illud occurrit: cum Guarinus